

Crna Gora
Ministarstvo finansija
i socijalnog staranja

Crna Gora
Uprava za kadrove

PROGRAM OBUKE

ZA STICANJE I UNAPREĐENJE ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI IZ OBLASTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU

Podgorica, 2021.

PROGRAM OBUKE

**ZA STICANJE I UNAPREĐENJE ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI
IZ OBLASTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU**

Izdavač

Uprava za kadrove

Urednik

mr Jovana Nišavić

Priprema

Sektor za obuku i razvoj kadrova

Lektor

Tamara Damjanović

Dizajn i priprema za štampu

“KNB Production” DOO, Podgorica

Lidija Savković

Štampa

IVPE, CETINJE

Tiraž

100 primjeraka

SADRŽAJ

UVODNE RIJEČI	7
OPŠTE INFORMACIJE O REALIZACIJI PROGRAMA	8
1. MODUL 1	
OBUKE ZA VISOKO RUKOVODNI KADAR	11
1.1. Upravljačka odgovornost	12
1.2. Unutrašnje kontrole	13
1.3. Izvještavanje u javnom sektoru	14
2. MODUL 2	
OBUKE ZA EKSPERTSKO RUKOVODNI KADAR I SLUŽBENIKE UKLJUČENE U SPROVOĐENJE I KOORDINACIJU AKTIVNOSTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA	15
2.1. Upravljanje i unutrašnje kontrole	16
2.2. Izrada plana za unapređenje upravljanja i kontrola	17
2.3. Upravljanje rizicima	18
2.4. Interne procedure	19
2.5. Priprema godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	20
2.6. Otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti	21
2.7. Samoprocjena unutrašnjih kontrola	22

Upotreba rodno osjetljivog jezika

*Svi izrazi koji se u ovom programu koriste za fizička lica
u muškom rodu obuhvataju iste izraze i u ženskom rodu*

UVODNE RIJEĆI

Poštovane kolege, državni i lokalni službenici,

Strateški cilj državne uprave je da Crna Gora ima razvijene organizacione, ljudske, stručne kapacitete i zakonodavni okvir koji obezbjeđuju povjerenje građana u njenu javnu upravu kroz unapređenje transparentnosti, sprovođenje mjera za jačanje i ostvarivanje ciljeva.

Važan segment reforme u oblasti javnih finansija predstavlja unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola, u skladu sa zahtjevima EU. Trenutno, jedan od osnovnih prioriteta u oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola predstavlja jačanje odgovornosti rukovodilaca, kao nosioca upravljačke funkcije, u svrhu ostvarenja ciljeva i politika koje vlada postavlja. Upravljanje rizicima zahtjeva veću pažnju rukovodilaca koji još uvijek nijesu u potpunosti prihvatili proces upravljanja rizicima kao pomoć u upravljanju, odnosno donošenju odluka, što ukazuje da je potrebno i dalje jačati svijest o značaju upravljanja rizicima u javnom sektoru.

U cilju kreiranja moderne javne uprave, koja ima kompetentne zaposlene, utvrdili smo „Program obuke za sticanje i unapređenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru“, jer je prepoznata potreba za edukacijom svih zaposlenih, a naročito rukovodilaca, koji su i odgovorni za upravljanje javnim sredstvima. Osim toga, program je i dio reforme javne uprave koja podrazumijeva da rukovodioci razvijaju svoje kompetencije, uspješno vode sebe i druge, a u skladu sa savremenim trendovima podrške uspješnom rukovođenju. Pri tom je akcenat stavljen na kontinuiranu obuku, jer samo kompetentni i rukovodioci i zaposleni mogu zajedno ostvariti postavljene ciljeve.

Nadamo se da će vam obuke koje su predviđene programom, pružiti odgovore na nedoumice koje možda imate, ali i unaprijediti vaša postojeća znanja.

Podgorica, 2021. godine.

OPŠTE INFORMACIJE O REALIZACIJI PROGRAMA

Program obuke za sticanje i unapređenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru je specifičan. Program je pripremio Direktorat za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija i socijalnog staranja u saradnji sa Upravom za kadrove.

Program je objavljen na internet stranici Uprave za kadrove i može se preuzeti sa linka: <http://www.uzk.gov.me/biblioteka>.

Na osnovu sprovedene analize potreba za obukom, određuju se prioritetne teme i Kalendarom se definišu termini za realizaciju obuka. Kalendar se objavljuje na sajtu Uprave za kadrove i sadrži detaljne informacije o svakoj obuci.

Obuke se realizuju **online** (4 školska časa) i u **sali za obuke** (6 školskih časova).

Sredstva za realizaciju programa obezbijeđena su u Budžetu Crne Gore.

Prijavljivanje se vrši putem Kadrovskog informacionog sistema.

Nakon svake sprovedene obuke vršiće se evaluacija, kako od strane učesnika i predavača, tako i od strane Uprave za kadrove. Polaznici obuke će imati mogućnost da ocijene sadržaj, organizaciju obuke, predavače, a sve u cilju unapređenja i poboljšanja procesa stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

PROGRAM OBUKE ZA STICANJE I UNAPREĐENJEZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI IZ OBLASTI SISTEMA UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU

SADRŽI DVA MODULA:

- 1. OBUKE ZA VISOKO RUKOVODNI KADAR**
  - 1.1 Upravljačka odgovornost
  - 1.2 Unutrašnje kontrole
  - 1.3 Izvještavanje u javnom sektoru
- 2. OBUKE ZA EKSPERTSKO RUKOVODNI KADAR I SLUŽBENIKE UKLJUČENE U SPROVOĐENJE I KOORDINACIJU AKTIVNOSTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA**
  - 2.1 Upravljanje i unutrašnje kontrole
  - 2.2 Izrada plana za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola
  - 2.3 Upravljanje rizicima
  - 2.4 Interne procedure
  - 2.5 Priprema godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i unutrašnjih kontrola
  - 2.6 Otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare
  - 2.7 Samoprocjena unutrašnjih kontrola

MODUL 1

OBUKE ZA VISOKO RUKOVODNI KADAR

Rukovodioci su ključne karlike poslovanja subjekta i od njihovih sposobnosti planiranja, postavljanja ciljeva, delegiranja, upravljanja, vođenja pojedinaca i timova, zavisi realizacija ciljeva, ali i motivisanost zaposlenih za ostvarivanje poslovnih ciljeva i poštovanje unutrašnjih kontrola. Za uspješno rukovođenje rukovodioci moraju posjedovati određene kompetencije. Kako svaki subjekat ima svoje specifičnosti i djeluje u drugačijim uslovima, neophodno je unaprijediti znanja i vještine rukovodilaca koje su primjenljive u različitim uslovima rada. Time se omogućava da rukovodioci efikasno upravljaju timom, pojedincem i subjektom, kao i da ostvaruju ciljeve iz svoje nadležnosti. S obzirom da su kompetencije rukovođenja kompleksno područje koje se sastoji od niza vještina potrebnih za kvalitetan rad sa ljudima, njihovo usvajanje zahtijeva sistematičan pristup.

Uspostavljanje sistema obavezne kontinuirane obuke i stručnog usavršavanja visoko rukovodnog kadra, znatno će unaprijediti njihova znanja, vještine i sposobnosti za efikasno obavljanje radnih zadataka.

1.1 UPRAVLJAČKA ODGOVORNOST

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju delegiranja ovlašćenja i odgovornosti, kao bitan elemenat za ostvarivanje ciljeva subjekta.

Ciljna grupa: Visoko rukovodni kadar (sekretar ministarstva, generalni direktor u ministarstvu, pomoćnik starještine organa uprave), lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovedenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Pojam upravljačke odgovornosti;
- Zakonodavni okvir;
- Preduslovi za upravljačku odgovornost;
- Saradnja rukovodstva i finansijskih službi;
- Saradnja rukovodstva sa unutrašnjim revizorima.

Ishodi učenja:

- Objasni pojam upravljačke odgovornosti;
- Navede ključne elemente upravljačke odgovornosti;
- Objasni postupak delegiranja ovlašćenja i odgovornosti;
- Navede strategije prilikom delegiranja ovlašćenja i odgovornosti;
- Navede zakonska rješenja kojima se reguliše upravljačka odgovornost;
- Na primjeru demonstrira primjenu konkretnog zakonskog rješenja koje se odnosi na upravljačku odgovornost;
- Primijeni strategije odlučivanja u realizaciji utvrđenih poslovnih ciljeva subjekta;
- Objasni postupak optimalnog upravljanja sredstvima u realizaciji ciljeva;
- Navede mehanizme provjere efikasnosti upravljanja sredstvima u realizaciji ciljeva. Primijeni strategije jačanja odgovornosti rukovodilaca za upravljanje sredstvima u realizaciji ciljeva.

1.2 UNUTRAŠNJE KONTROLE

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju unutrašnjih kontrola za ostvarivanje ciljeva subjekta.

Ciljna grupa: Visoko rukovodni kadar (sekretar ministarstva i generalni direktor u ministarstvu, pomoćnik starješine organa uprave), lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Pojam unutrašnjih kontrola;
- Okvir za unutrašnje kontrole- COSO;
- Principi unutrašnjih kontrola;

Ishodi učenja:

- Objasni pojam i navede vrste unutrašnjih kontrola;
- Objasni značaja uspostavljanja unutrašnjih kontrola za ostvarivanje ciljeva subjekta;
- Nabroji osnovne karakteristike pravilnog ekonomičnog, efikasnog i efektivnog poslovanja;
- Objasni namjenu okvira za unutrašnje kontrole- COSO;
- Pojasni na primjeru primjenu zakonskih i internih opštih akata kojima se doprinosi boljem obavljanju poslovanja;
- Navede principe unutrašnjih kontrola;
- Navede mehanizme za obezbeđivanje; pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i drugog izvještavanja;
- Primjenjuje pravila zaštite sredstava od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i od drugih nepravilnosti i prevara.

1.3 IZVJEŠTAVANJE U JAVNOM SEKTORU

Cilj obuke:	Upoznavanje polaznika o značaju uspostavljanja sistema izvještavanja u institucijama javnog sektora, radi veće efikasnosti u donošenju odluka i praćenju realizacije ciljeva.
Ciljna grupa:	Visoko rukovodni kadar (sekretar ministarstva, generalni direktor u ministarstvu, pomoćnik strarještine organa uprave), lice zaduženo za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima.
Način realizacije:	Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.
Trajanje:	1 dan
Sadržaj obuke:	<ul style="list-style-type: none"> • Značaj informacije; • Vrste izvještaja; • Praćenje i kontrola.
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • Navede karakteristike efikasnog informisanja; • Objasni postupak pravilnog informisanja; • Primjenjuje pravila za uspostavljanje sistema izvještavanja u institucijama javnog sektora; • Navede vrste i načine izvještavanja; • Objasni strukturu izvještaja; • Primjenjuje načela za povećanje efikasnosti u donošenju odluka i praćenju realizacije ciljeva; • Navede faktore koji doprinose boljoj komunikaciji između rukovodstva, zaposlenih i zainteresovanih strana; • Na konkretnom primjeru demonstrira proces praćenja i kontrole izvještavanja.

MODUL 2

OBUKE ZA EKSPERTSKO RUKOVODNI KADAR I SLUŽBENIKE UKLJUČENE U SPROVOĐENJE I KOORDINACIJU AKTIVNOSTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Rukovodioci su odgovorni za efikasno, ekonomično i efektivno upravljanje, a samim tim imaju ključnu ulogu u profesionalnom razvoju zaposlenih, kroz obezbjeđivanje mogućnosti za razvoj njihovih kompetencija i stručnih znanja, a sve radi unapređenja rezultata rada.

S obzirom na to da upravljanje i unutrašnje kontrole obuhvataju cijeli subjekat, važno je da su svi zaposleni upoznati i da razumiju potrebu za uspostavljanjem i unapređenjem ovog sistema. Kako bi se osiguralo da različiti poslovni procesi pravilno funkcionišu i kako bi bili u mogućnosti da odgovore na dodijeljene odgovornosti, potrebno je kontinuirano usavršavanje u svim oblastima. Uspješno izvršavanje radnih zadataka zaposlenih u velikoj mjeri zavisi od mogućnosti koje su im pružene za učenje i usavršavanje, i primjene istih u praksi. Zbog toga učenje i usavršavanje treba da bude dio svakodnevnog posla kako bi se:

- smanjile greške, a u vezi sa tim i troškovi,
- unaprijedilo pružanje usluga građanima,
- razvili novi i unaprijedili postojeći poslovni procesi.

Analizom dosadašnje implementacije sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola, uočeno je da je neophodno jačati postojeće kapacitete zaposlenih i njihove vještine i znanja, radi unapređenja planiranja, izvještavanja i upravljanja rizicima, kao i sveobuhvatnog praćenja ovog Sistema, a sve u cilju unapređenja kvaliteta rezultata usluga javnog sektora.

2.1 UPRAVLJANJE I UNUTRAŠNJE KONTROLE

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju uspostavljanja i unapređenja sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola.

Ciljna grupa: Zaposleni u finansijama i opštim službama, lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Regulatorni okvir;
- Uloga lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola;
- Okvir za unutrašnje kontrole- COSO;
- Plan unapređenja upravljanja i kontrola;
- Godišnje izvještavanje o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola;
- Priprema godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Ishodi učenja:

- Objasni pojam i značaj regulatornog okvira;
- Na konkretnom primjeru demonstrira primjenu regulatornog okvira;
- Objasni ulogu lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola;
- Na konkretnom primjeru demonstrira primjenu okvira za unutrašnje kontrole – COSO;
- Objasni strukturu i sadržaj plana unapređenja upravljanja i kontrola;
- Objasni pravila pripreme plana unapređenja upravljanja i kontrola;
- Navede mehanizme za uspostavljanje i unapređenje sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola;
- Na konkretnom primjeru demonstrira proces pripreme plana unapređenja upravljanja i kontrola;
- Na konkretnom primjeru demonstrira proces pripreme godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

2.2 IZRADA PLANA ZA UNAPREĐENJE UPRAVLJANJA I KONTROLA

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika sa postupkom izrade plana za unapređenje upravljanja i kontrola, njegovo praćenje i izvještavanje o realizaciji aktivnosti iz plana.

Ciljna grupa: Lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sproveđenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Osnov za donošenje plana za unapređenje upravljanja i kontrola;
- Forma plana za unapređenje upravljanja i kontrola;
- Analiza godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sproveđenju i unapređenju upravljanja i kontrola, preporuka unutrašnje revizije i DRI;
- Postupak izrade plana za unapređenje upravljanja i kontrola.

Ishodi učenja:

- Navede benefite i pojasni ko će imati najviše koristi od donošenja plana za unapređenje upravljanja i kontrola;
- Obrazloži proceduru i nadležnosti prilikom kreiranja forme plana za unapređenje upravljanja i kontrola;
- Objasni kome je namijenjena forma plana za unapređenje upravljanja i kontrola i šta će se konkretno unaprijediti nakon toga;
- Analizira ko i sa kojim ciljem sprovodi analizu godišnjeg rada izvještaja o aktivnostima na sproveđenju i unapređenju upravljanja i kontrola, preporuka i unutrašnje revizije i DRI;
- Procijeni koliko traje izrada plana, ko je sve uključen, kome je namijenjeno i koji su benefiti od toga;
- Bolje razumijevanje izrade Plana za unapređenje upravljanja i kontrola;
- Pripremljen Plan za unapređenje upravljanja i kontrola.

2.3 UPRAVLJANJE RIZICIMA

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju uspostavljanja procesa upravljanja rizicima za ostvarivanje ciljeva u institucijama u javnoj upravi, kao i uspostavljanje i ažuriranje registra rizika.

Ciljna grupa: Rukovodioci u javnom sektoru, zaposleni, lice zaduženo za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Pojam i značaj rizika;
- Faze upravljanja rizicima;
- Uspostavljanje registra rizika.

Ishodi učenja:

- Objasni pojam rizika;
- Navede elemente i faktore rizika;
- Navede načine za smanjenje rizika;
- Nabroji faze upravljanja rizicima;
- Objasni procedure u okviru svake faze upravljanja rizicima;
- Objasni značaj uspostavljanja sistema upravljanja rizicima;
- Navede mјere i postupke za uspostavljanje i ažuriranje registra rizika.

2.4 INTERNE PROCEDURE

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju internih procedura, kao dijela sistema unutrašnjih kontrola.

Ciljna grupa: Zaposleni u finansijama i opštim službama, lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Pojam i značaj internih procedura;
- Interne procedure za glavne poslovne procese;
- Izrada internih procedura.

Ishodi učenja:

- Objasni pojam i značaj internih procedura za efikasno odvijanje poslovnih procesa;
- Navede vrste internih procedura;
- Objasni predmet internih procedura;
- Objasni postupak pripreme internih procedura;
- Demonstrira postupak primjene internih procedura u konkretnoj situaciji.

2.5 PRIPREMA GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O AKTIVNOSTIMA NA SPROVOĐENJU I UNAPREĐENJU UPRAVLJANJA I KONTROLA

Cilj obuke:	Upoznavanje polaznika sa sadržajem i načinom pripreme godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola, radi adekvatne pripreme na osnovu podataka iz službenih evidencija.
Ciljna grupa:	Zaposleni u finansijama i opštim službama, lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.
Način realizacije:	Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.
Trajanje:	1 dan
Sadržaj obuke:	<ul style="list-style-type: none"> • Značaj godišnjeg izvještavanja za unapređenje upravljanja i unutrašnjih kontrola; • Upitnik o samoprocjeni upravljanja i kontrola; • Praktičan rad.
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni strukturu godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola; • Pojasni pravila/proceduru popunjavanja godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola; • Demonstrira pripremu godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola; • Objasni postupak pripreme upitnika o samoprocjeni upravljanja i kontrola; • Navede elemente koje sadrži upitnik o samoprocjeni upravljanja i kontrola; • Objasni namjenu upitnika o samoprocjeni upravljanja i kontrola.

2.6 OTKRIVANJE I POSTUPANJE PO OBAVJEŠTENJIMA O SUMNJAMA NA NEPRAVILNOSTI

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju sistema za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Ciljna grupa: Lice zaduženo za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu.

Način realizacije: Predavanje, prezentacije, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Zakonska osnova za uspostavljanje sistema za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare;
- Definicija nepravilnosti i prevare;
- Odgovornost za prevenciju i otkrivanje;
- Postupanje po prijavama;
- Izvještavanje.

Ishodi učenja:

- Nabroji zakonska rješenja za uspostavljanje sistema za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare;
- Definiše nepravilnost i prevaru;
- Objasni sistem unutrašnje prevencije i otkrivanja nepravilnosti i prevare;
- Navede procedure postupanja po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu;
- Objasni ulogu lica zaduženog za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare;
- Navede pravila pripreme izvještaja po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare.

2.7 SAMOPROCJENA UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Cilj obuke: Upoznavanje polaznika o značaju samoprocjene unutrašnjih kontrola za unapređenje poslovanja i ostvarivanja ciljeva subjekta.

Ciljna grupa: Visoko rukovodni kadař (sekretar ministarstva i generalni direktor u ministarstvu, pomoćnik starještine organa uprave), zaposleni u finansijama i opštim službama, lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrole.

Način realizacije: Predavanje, prezentacija, praktične vježbe i radionice, interakcija i diskusija.

Trajanje: 1 dan

Sadržaj obuke:

- Značaj samoprocjene unutrašnjih kontrola;
- Način popunjavanja Upitnika za samoprocjenu upravljanja i kontrole;
- Praktičan rad.

Ishodi učenja:

- Objasni značaj samoprocjene unutrašnjih kontrola;
- Popunjava upitnik za samoprocjenu upravljanja i kontrole;

